

ปรากฏการณ์ธรรมชาติทะเลสาบสงขลา:
ภาพสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น
Natural Phenomenon of Songkhla Lake:
A Reflective Characteristic of Visual Culture

เจียมจันทร์ จันทรวงศ์หอม^{1*}

Jiamchan Chankhonghom^{1*}

¹ นิสิตปริญญาเอก คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชลบุรี 20131

¹ Ph.D. Candidate, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Chon Buri,
20131, Thailand

* Corresponding author: E-mail address: jiamchan-girl@hotmail.com

(Received: August 25, 2017; Revised: November 8, 2017; Accepted: November 16, 2017)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ปรากฏการณ์ของ ทะเลสาบสงขลา ในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมุมมองทางศิลปะ ในขอบข่ายงานจิตรกรรม มาสังเคราะห์เป็นงานจิตรกรรม แสดงให้เห็นกระบวนการที่เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า 1. ปรากฏการณ์ของทะเลสาบสงขลา ในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีลักษณะ วัฒนธรรม 3 กลุ่มน้ำ คือ ส่วนตอนบน เป็นน้ำจืด ตอนกลางเป็นน้ำกร่อย และตอนล่างเป็นน้ำเค็ม ซึ่งเป็นผลพวงมาจากนิเวศสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ในรูปแบบพหุศิลปวัฒนธรรม 2. ปัจจัยด้านมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม ได้ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมทั้งตะวันตก และตะวันออก โดย 3 มิติดังกล่าว แสดงถึงเนื้อหาสาระ ในภาพจิตรกรรม 3. การสังเคราะห์ข้อมูลแสดงถึงแบบอย่างทางศิลปะมาจาก 2 แนวทาง แนวทางแรกเป็น แบบทิวทัศน์ ในแบบอย่างธรรมเนียม โดยภาพแสดงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ที่มีอิทธิพล อยู่เหนือมิติมนุษย์ มิติวัฒนธรรม และแบบอย่างสำนึก ที่มีมิติมนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมภายใต้ มิติธรรมชาติ แนวทางถัดมาเป็นแบบอัตวิสัย ในแบบอย่าง จินตนิยม ภาพจิตรกรรมมีการสื่อสาร อารมณ์ พลังของปรากฏการณ์ธรรมชาติ และแบบอย่าง อุดมคตินิยม กับแบบอย่างประเพณีพื้นถิ่น ภาคใต้นิยมสร้างรูปแบบความงามที่มีความดีและศีลธรรมเป็นเป้าหมาย โดยผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์ข้อมูล มาสร้างองค์ความรู้ด้วยการ ปฏิบัติสร้างสรรค์ ทดลองขยับปรับเปลี่ยน ผสมผสาน การแก้ไขปัญหาของรูปความหมายทางสุนทรียะ เพื่อแสดงอัตลักษณ์ วัฒนธรรมทางการเห็นในบริบทใหม่

คำสำคัญ: ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ทะเลสาบสงขลา ภาพสะท้อนอัตลักษณ์ วัฒนธรรมทางการเห็น

Abstract

This article aims to study and analyze natural phenomenon of Songkhla Lake in the perspective of natural environment and arts in order to synthesize as a fine art and demonstrate the process of generating academic knowledge. The findings of the study are: 1. The natural perspective of Songkhla Lake's phenomenon from the upper, middle, and lower watershed had three cultural characteristics, namely, freshwater, brackish water, and sea water. This consequence came from ecological environment influencing people's mindset on the multicultural arts. 2. The factors of natural, human, and cultural dimensions had an effect on the creation of western and eastern arts expressing the contents of the paintings. 3. The synthesis of style information consisted of two concepts: Objectivism and Subjectivism. First, the Objectivism consisted of Naturalism that expressed the natural phenomenon over human, culture and of Realism that human created under natural dimension. Secondly, the Subjectivism consisted of Romanticism showing the paintings with emotions, natural phenomenon's power and of Idealism and Conventionalism focusing on the virtue and moral standard. The results were, then, synthesized to create the holistic knowledge by creative practice, adaptive experiment, enhancement, and problem solving of aesthetic meanings to represent the cultural characteristic in a new context.

Keywords: Natural Phenomenon, Songkhla Lake, Characteristic Reflection, Visual Culture

บทนำ

ภาพจิตรกรรมภูมิทัศน์มีปรากฏมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ศิลปะ ภูมิทัศน์เบื้องหน้าเป็นแรงบันดาลใจ ให้จิตรกรทุกยุคทุกสมัยได้สร้างสรรค์ผลงานมา ยาวนาน ดังข้อความที่ว่า “ในการวาดภาพทิวทัศน์ภูมิประเทศของจิตรกรนั้น จิตรกร ไม่ได้ต้องการที่จะบรรยายถึงรูปร่างของภูมิประเทศ ที่เขาแลเห็นได้ด้วยตา แต่ ต้องการที่จะบอกอะไรบางอย่างเกี่ยวกับภูมิประเทศนั้น” [1] จากข้อความดังกล่าว ของ Herbert Read เป็นแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้วิจัย ได้เริ่มต้นค้นหาคุณค่า ความหมายดังกล่าว โดยเลือกภูมิทัศน์ทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของ นิเวศธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม มีความสำคัญมายาวนาน

การสร้างความรู้เชิงปฏิบัติการจำเป็นต้องวิเคราะห์มุมมองทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จากวัฒนธรรมทางการเห็น เป็นกรอบไปสู่บริบทของพื้นที่ภูมิทัศน์ วัฒนธรรมทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย มิติสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มิติสิ่งแวดล้อม มนุษย์ และมิติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม [2] ซึ่งมีมิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรมนั้น เป็นผล สืบเนื่องจาก อิทธิพลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มิติทั้งสามนี้สัมพันธ์กัน อิงอาศัยอย่าง เป็นวัฏจักร

การศึกษามุมมองทางธรรมชาติ (Natural Perspective) เพื่อให้ได้ คำตอบเนื้อหาสาระวัฒนธรรมทางการเห็น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ เป็นการแยกสิ่งหลักออกจากสิ่งย่อย ถือเป็นหลักการสำคัญ เพื่อให้ได้แก่นแท้ของ ความรู้จากปรากฏการณ์ที่ได้จากการพิจารณา วิเคราะห์ และแจกแจงปรากฏการณ์ อย่างละเอียดจนสามารถมองเห็นสิ่งหลัก ๆ [3] เป็นอัตลักษณ์ในมุมมองทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลด้านเนื้อหาสำหรับการสร้างภาพผลงาน จิตรกรรมในศิลปวิจัยฉบับนี้

การศึกษามุมมองทางศิลปะ จะแสดงถึงการศึกษาวิเคราะห์ การสร้างรูป ความหมายตรง และความหมายแฝง เป็นการสร้างความรู้เชิงวิชาการให้เข้มแข็ง การวิเคราะห์มุมมองความคิดตามแบบอย่างตะวันตก และแบบอย่าง ตะวันออก โดยเฉพาะที่มีความเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมลุ่มน้ำ ภาพสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรม

ทางการเห็น จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาพที่ข้ามศาสตร์กันไปมา โลกของภาพทางสายตา (Visual World) ในการผลิตความหมาย คุณค่า สุนทรีย [4] ผ่านภาพจิตรกรรม ที่มีความหลากหลายตามปรัชญา และพัฒนาการสร้างสรรค์จากบริบทต่าง ๆ การวิจัยจึงเป็นการสร้างความกลมกลืน ในการผสมผสานข้อมูล เพื่อนำผลการศึกษาวิเคราะห์ ไปสู่การสังเคราะห์ โดยอาศัย กลวิธีทางจิตรกรรม ด้วยมีผู้วิจัยเป็นผู้สร้างสรรค์ภาพผลงานจิตรกรรม และสรุปองค์ความรู้ ในรูปแบบเอกสารการวิจัย

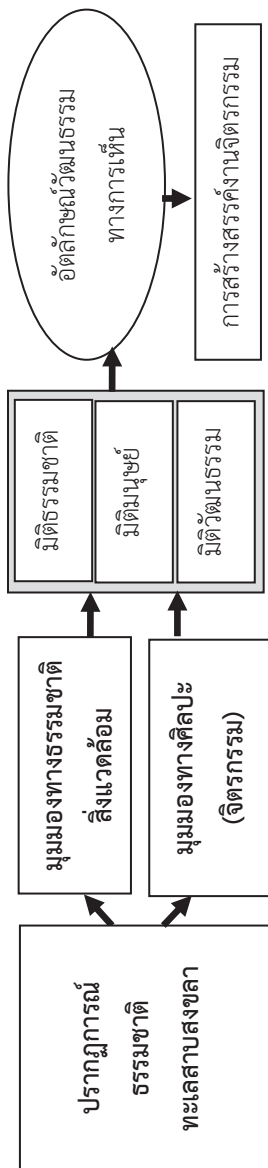
ผลการวิจัยในรูปแบบเอกสาร และผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ จะส่งผลถึงการตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา รวมทั้งคุณค่าทางหลักวิชาการ สุนทรียภาพจากภาพจิตรกรรม อันเป็นแนวทางให้ผู้สนใจศึกษาวิจัย เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม ภูมิทัศน์วัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาปรากฏการณ์ของทะเลสาบสงขลาในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมุมมองทางศิลปะในขอบข่ายงานจิตรกรรม
2. ศึกษาวิเคราะห์ ปัจจัยด้านมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม ที่ส่งผลถึงการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม จากผลงานจิตรกรรมตะวันตก และตะวันออก
3. สังเคราะห์ข้อมูล ปรากฏการณ์ของทะเลสาบสงขลา มาสร้างสรรค์ผลงานภาพจิตรกรรมสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด เรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาติทะเลสาบสงขลา : ภาพสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ โดยอาศัยมุมมองธรรมชาติ ความสำคัญของธรรมชาติ ซึ่งความหมายของธรรมชาตินิยม (Naturalism) ซึ่ง ก่าจร สุนพงษ์ศรี [5] ได้กล่าวว่า เป็นคติที่มีแนวคิดซึ่งยึดธรรมชาติเป็นหลัก เช่น ธรรมชาติเท่านั้นที่เป็นจริงนิรันดร์มีพลังกระตุ้นในตัว (Self-Activating) ดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง (Self-Dependent) ปฏิบัติการได้ด้วยตัวเอง (Self-Operating) มีเหตุผลในตัว (Self-Explanatory) และมนุษย์ คือ ส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นว่าในนิยามของชาตินั้น มนุษย์ได้เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติแต่ทำให้ส่วนสำคัญที่มีอำนาจอยู่เหนือธรรมชาติไม่ ยกตัวอย่างเช่น มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะทางธรรมชาติ ปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ได้ เพียงส่วนน้อย แต่หากเมื่อธรรมชาติแสดงพละานุภาพแล้ว ก็ไม่อาจต้านทานแรงธาตุโถมของธรรมชาติได้ จากการศึกษาความสัมพันธ์กับชาตินิยมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงเรื่องของ สิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ สิทธิ บุตรอินทร์ [2] ได้แบ่งโดยองค์ประกอบในสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ประกอบด้วย มิติของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มิติของสิ่งแวดล้อมมนุษย์ และมิติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งแวดล้อมในมิติของมนุษย์และวัฒนธรรมนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติทั้งสิ้น หากไม่มีธรรมชาติแล้วย่อมไม่มีสรรพสิ่งในธรรมชาติ รวมทั้งมนุษย์ด้วย และหากไม่มีมนุษย์ย่อมไม่มีสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ มิติทั้งสามเหล่านี้ สัมพันธ์กันอิงอาศัยอย่างเป็นวัฏจักร

สิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏกล่าวได้ว่า เป็นภาพทางการเห็น โดยปรากฏการณ์ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับพ.ศ. 2554 [6] ให้ความหมายเอาไว้ว่า ปรากฏการณ์ (ปรากฏกาน, ปรากฏตะกาน) น.การสำแดงออกมาให้เห็น และความหมายของธรรมชาติ คือ น. สิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามธรรมดาของสิ่งนั้น ๆ ภาพภูมิประเทศ ว. ที่เป็นไปเอง โดยมิได้ปรุงแต่ง เช่น สีสรรชาติ ดังนั้น ปรากฏการณ์ธรรมชาติ จึงหมายถึงสิ่งที่สำแดงออกมาให้เห็นและมีขึ้น อย่างเป็นธรรมดาของสิ่งนั้น ๆ

ซึ่งความหมายของปรากฏการณ์ของธรรมชาติ (The Natural Phenomena) ที่สุชาติ สุทธิ [7] ได้อธิบายกล่าวครอบคลุมไว้ว่าหมายถึง ความเป็นจริงของธรรมชาติที่ปรากฏ เช่น ท้องฟ้า ภูเขา ทะเล หรือต้นไม้ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ รวมไปถึงสัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ซึ่งรับรู้ หรือเห็นกันในชีวิตประจำวันกัน โดยทั่วไปของเราทุกคน ซึ่งธรรมชาติ ในแต่ละสถานที่แต่ละกาลเวลาย่อมมีปรากฏการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น ท้องฟ้าสีกลไกอันสดใสด้วย แสงจ้า ของดวงอาทิตย์ กับพายุเมฆ สีขาว บรรยากาศที่แห้งแล้งและร้อนระอุของกลางวันในฤดูร้อน จะแตกต่างกับท้องฟ้า ดำมืดทมิฬ ด้วยเมฆ พายุและน้ำท่วมไหลนองเต็มไปด้วยความเปียกชื้น ในฤดูฝน ฯลฯ วนเวียนสลับเปลี่ยนกันไปในแต่ละปี แต่การเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาที่กล่าวนี้ จะรับรู้กันเป็นปกติของผู้คนโดยทั่วไปของประเทศในเขตร้อน รวมทั้งความแตกต่างของปรากฏการณ์ที่กล่าวนี้ จะเป็นสภาวะแวดล้อมที่คุ้นเคยกับผู้ที่มีชีวิตอยู่กับสถานที่ประจำถิ่นนั้น เพราะมันคือ สิ่งที่เราเรียกว่า โลกของความเป็นจริงตามธรรมชาติ (The Real world of Nature) ที่สัมผัสได้จริงเชิงกายภาพ (Physical Reality) ผ่านการรับรู้ด้วยการเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหว จากการเปลี่ยนแปลงตามกฎของมันเอง

ระเบียบวิธีการศึกษา

ระเบียบวิธีการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบผสมระเบียบวิธี (Mixed Methods) แบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เพื่อทำความเข้าใจในมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มุมมองทางศิลปะในขอบข่ายของงานจิตรกรรม โดยใช้การวิจัยแบบสร้างสรรค์ (Creative Research) เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ ระบุความหมายผลงานจิตรกรรมกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่มโดยใช้ข้อมูลเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ ภาพผลงานจริงของกลุ่มจิตรกรทะเลสาบสงขลา และกลุ่มภาพจิตรกรรมผาผนังบริเวณทะเลสาบสงขลา เอกสารชั้นทุติยภูมิ คือ ภาพจิตรกรรมของจิตรกรกลุ่มน้ำตตะวันตกจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่น่าเชื่อถือ โดยการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Samples) ในการศึกษาวิเคราะห์ด้วยมุมมองทางศิลปะในขอบข่ายงานจิตรกรรม ประกอบด้วย แบบอย่างทางศิลปะ (Characteristic style) การสื่อสารความหมายทางจิตรกรรม (Its communications in Meaning of Painting) และเนื้อหาสาระในงานจิตรกรรม (Subject Matter in Paintings) เพื่อสังเคราะห์เป็นภาพผลงานจิตรกรรมชุดทดลอง พร้อมการอธิบายด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และสรุปผลการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์โดยอาศัยแหล่งข้อมูลภาคเอกสาร และภาคสนาม ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ในมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมุมมองทางศิลปะ เพื่อหาแนวทางการสร้างสรรค์ภาพผลงานจิตรกรรม

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาพื้นที่ภาคสนามรอบลุ่มทะเลสาบสงขลาในเขต 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 1,040 ตารางกิโลเมตร หรือ 616,750 ไร่ [8] แบ่งออกเป็นพื้นที่ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ของช่วงเวลาเช้า สาย บ่าย เย็น ของแต่ละวัน แต่ละฤดูกาล ภาพวัฒนธรรมทางการเห็นกับการดำรงชีวิตในนิเวศวัฒนธรรม วิถีชีวิตของผู้คนที่ได้พบเห็น จากการศึกษาสังเกตตลอดเวลา 1 ปี ด้วยการเก็บข้อมูลทางน้ำโดยใช้เรือเล็ก ร่องไปตามห้วงน้ำ ในแต่ละส่วน และการเก็บข้อมูลทางบก โดยใช้รถยนต์ ขับไปตามเส้นทางสายทางหลวงชนบท รอบทะเลสาบสงขลา และการเดินเท้าเข้าถึงยังสถานที่สำคัญ จากการศึกษาเอกสารเบื้องต้นแล้วนั้น ด้วยการบันทึกถ่ายภาพ และสเก็ตซ์ภาพร่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระเกี่ยวกับอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นทางกายภาพ ในมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม

ด้านมุมมองทางศิลปะ ในขอบข่ายงานจิตรกรรม เป็นการศึกษาวิเคราะห์แบบอย่างทางศิลปะ การสื่อสารความหมายทางจิตรกรรม และเนื้อหาสาระอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น

3. ขอบเขตด้านประชากร

การเก็บข้อมูลภาคสนาม ในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1. นายสถาพร ศรีสังข์ ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ พ.ศ.2548 อดีตผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีศึกษา [9]
2. นายไพฑูรย์ ศิริรักษ์ ผู้ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชนชาวกบ [10]
3. นายจรรยา น้อยปาน นักเขียนและวิทยากรทางด้านศิลปะ [11]

การสัมภาษณ์จิตรกรทะเลสาบสงขลา ทั้ง 3 จังหวัด จำนวน 3 คน นอกจากจะเป็นการเก็บข้อมูลมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแล้ว ยังเป็นการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ มุมมองทางศิลปะในขอบข่ายงานจิตรกรรม วัฒนธรรมการรับรู้ของตะวันออก จากภาพจิตรกรรมในข้อมูลขั้นต้น (Primary Sources) ประกอบด้วย

1. นายปรีทรรศ หุตางกูร กับภาพพระแม่ธรณีแบกจะนะหนีท้อแก๊ส (พ.ศ. 2546) ชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช [12]
2. นายนิกร ไชโยธา กับภาพมูมสวายที่บ้านเกิด (พ.ศ.2531) ชาวจังหวัดพัทลุง [13]
3. นายกระจำจ จันทร์สังข์ กับภาพจิตรกรรมฝาผนัง (พ.ศ.2522) ชาวจังหวัดสงขลา [14]

ในการศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลภาพจิตรกรรมฝาผนังบริเวณทะเลสาบสงขลา เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น จากภาพผลงานจิตรกรรมฝาผนัง ฝีมือช่างพื้นบ้าน จำนวน 2 แห่ง ซึ่งเป็นข้อมูลในมุมมองทางศิลปะ ในขอบข่ายงานจิตรกรรมแบบประเพณีนิยมพื้นถิ่นภาคใต้ ประกอบด้วย

1. ภาพตอนโปรดพระमारดาบนสวรรค์ดาวดึงส์ ที่ฝาผนังวิหารพระนอนวัดเจ้ทั้งพระ

2. ภาพจิตรกรรมเรื่องเวสสันดรชาดก ที่ฝาผนังอุโบสถวัดคูเต่า

การเก็บข้อมูลภาคเอกสาร เป็นการศึกษาขั้นทุติยภูมิ จากภาพผลงานจิตรกรรมจะทำให้ได้ข้อมูลในมุมมองทางศิลปะ ในขอบข่ายจิตรกรรม จากวัฒนธรรมการรับรู้ของตะวันตก จำนวน 3 กลุ่ม มี 3 ภาพผลงาน ประกอบด้วย

1. ภาพ The Battle of Alexander (1529) ของอัลเบรคท์ อัลท์ดอร์เฟอร์ (Albrecht Altdorfer) จิตรกร เยอรมัน กลุ่มดานูป สคูล (Danube School)

2. ภาพ The Course of Empire Consummation (1836) ของโทมัส โคล (Thomas Cole) จิตรกรอเมริกัน กลุ่มฮัดสันริเวอร์ สคูล (Hudson River School)

3. ภาพ The Gleaners (1857) ของ เจมส์ ฟรานซิส มิลเล่ (Jean François Millet) จิตรกรฝรั่งเศส กลุ่มบาร์บิซ สคูล (Barbizon School)

ผลการศึกษา

สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ทั้งสิ้น 3 ข้อ ได้ดังนี้

1. ศึกษาปรากฏการณ์ของทะเลสาบสงขลาในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมุมมองทางศิลปะในขอบข่ายงานจิตรกรรม

ในมุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมนั้น ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มีอิทธิพลต่อพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ซึ่งการศึกษาวเคราะห์โดยอาศัยวิธีปรากฏการณ์วิทยา ทำให้เห็นว่าพื้นที่ ที่เรียกว่า “พื้นที่ชุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา” มีลักษณะเฉพาะอันโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นมีพื้นฐานเป็นพื้นน้ำตื้น ๆ เนินดินราบ โดยมีภูเขาล้อมรอบ และ

เป็นแหล่งต้นน้ำของระบบนิเวศ ที่เกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นวัฏจักร ปรากฏการณ์ทางการเห็นทางกายภาพ โดยพื้นที่ทะเลสาบสงขลานั้นสามารถแบ่งออกได้ 3 ส่วน ตามลักษณะหัวน้ำที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ สามารถแบ่งการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย

ด้านมิติธรรมชาติ ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และรูปร่างลักษณะสันฐานทะเลสาบสงขลา ที่สามารถแยกออกได้ คือ พื้นที่ทะเลสาบตอนบน ที่มีนิเวศสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งน้ำจืด ทะเลสาบตอนกลาง มีนิเวศสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งน้ำกร่อย และทะเลสาบตอนล่าง มีนิเวศสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งน้ำเค็ม

ด้านมิติมนุษย์ คือ ผู้คนที่อาศัยในชุมชนทะเลสาบสงขลา มีลักษณะชาติพันธุ์ เชื้อสายที่โดดเด่นในแต่ละ 3 ช่วงลุ่มน้ำ คือ ทะเลสาบตอนบน เป็นชาวไทย-พุทธ ช่วงลุ่มน้ำตอนกลาง เป็นชาวไทย-พุทธ และชาวไทย-มุสลิม ช่วงลุ่มน้ำตอนล่าง เป็นชาวไทย-พุทธ และชาวไทย-จีน

ด้านมิติวัฒนธรรม คือ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในประจำวัน การประกอบอาชีพโดยอาศัยพึ่งพิงระบบธรรมชาติ เช่น เครื่องมือจับสัตว์น้ำ สถาปัตยกรรมทางศาสนา ที่เป็นแหล่งศูนย์รวมทางจิตใจเป็นสิ่งแสดงวัฒนธรรมอันผูกโยงจิตวิญญาณของผู้คนในชุมชน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม

ตอนบน

มิติธรรมชาติ : เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ น้ำตื้นเฉลี่ยประมาณครึ่งเมตร ถึงสองเมตร มีลักษณะสัณฐานพื้นดินยกตัวไล่เลี่ยกับผิวน้ำบางจุดเห็นผืนควาย (ควายน้ำ) สัตว์เศรษฐกิจที่นิยมเลี้ยงกันมายาวนานจะลงน้ำเพื่อเข้าไปการกินหญ้าที่ขึ้นอยู่ตามเนินดินอีกฝั่งได้โดยรอบ มีฝนสองรอบต่อปีและเป็นพื้นที่รับน้ำจากภูเขา มีสายคลอง น้อยใหญ่ และไม่เชื่อมต่อทะเลนอก มีลักษณะน้ำจืด เป็นพืชป่าพรุน้ำตื้นที่ขึ้นบริเวณชายฝั่ง เช่น ป่ากระจุต ที่เต็มไปด้วยหญ้า พืชน้ำสำหรับย และทุ่งบัวหลวง บัวสาย สำหรับย ต้นกง ต้นอ้อ ต้นจิก ต้นจาก ต้นเสม็ด ต้นครุระ ต้นลังค้าย ต้นลำพู มีปลาน้ำจืด และนกประจำถิ่น ในนิเวศธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์

มิติมนุษย์ : พื้นที่น้ำแต่ดั้งเดิมเป็นแหล่งชุมชนชาวไทยพุทธ ดำรงชีวิตในสังคมที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ

มิติวัฒนธรรม : ชาวบ้านแสดงภูมิปัญญาที่ผูกติดอยู่กับทะเลสาบ มีอาชีพจักสานกระจุต ประมงน้ำตื้น ตกปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น วางกั๊ด ไซ ลั่นทอดแห ยกยอ ยอยักษ์ ที่ชาวบ้านใช้เรียกยอขนาดใหญ่ มีบ้านเรือนไม้ชุมชนริมน้ำ ใต้ถุนสูง มีดินเผา มีสะพานเป็นทางเดินเชื่อมต่อกัน มีวัดไทย โบสถ์ไม้ที่เก่าแก่ อยู่คู่มากับชาวทะเลน้อย และเรือหัวแบนแบบเครื่องยนต์ และพาย

ตารางที่ 1 สรุปมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

ตอนกลาง

มิติธรรมชาติ : พื้นที่ที่มีชื่ออีกชื่อเรียกว่าทะเลหลวง น้ำลึกถึง 15 เมตร มีเกาะน้อยใหญ่จำนวนมาก การตั้งชุมชนของประชากรเน้นการกระจายตัว แต่จะหนาแน่นบริเวณปากน้ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความกว้างใหญ่มาก ในฤดูแล้งจะแห้งแล้งมาก ดังนั้นในฤดูฝนชาวบ้านจึงมีการกักเก็บน้ำฝนเอาไว้กิน พืชดั้งเดิม จึงมีต้นเสม็ด ต้นกระ ต้นลำพู ต้นจาก ต้นสาคร ต้นมะพร้าว ต้นตาลที่ชาวบ้านปลูกเอาไว้เพื่อใช้ประโยชน์ บริเวณนี้มีกุ้ง และปลาชุกชุม

มิติมนุษย์ : เป็นชุมชนไทย-พุทธ และไทย-มุสลิม อาศัยอยู่ในสังคมสิ่งแวดล้อมเดียวกัน

มิติวัฒนธรรม : มีวัดริมน้ำ พระนอน ภูมิไม่หลังเก่า และมีสียดที่อยู่ในชุมชน ที่อยู่อาศัยของชาวบ้านเป็นชุมชนหมู่บ้านชายฝั่ง บ้านไม่มีดินเสา สูงราวหนึ่งเมตร มีอาชีพประมงขนาดย่อมอยู่ตามเกาะน้อยใหญ่ มียอ มีขนานขนาดเล็ก มีกั๊ด ไชนอน มีการหาปลาน้ำตื้น และลิกด้วยไซตั้งขนาดใหญ่มีชาวทราयी่นออกไปเป็นบริเวณกว้าง

ตารางที่ 1 สรุปมุมมองทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

ตอนล่าง 	มิติธรรมชาติ : ล่างสุดของห้วงน้ำ มีเกาะยอวางตัวกั้นกับทะเลนอก ดินมีแร่ธาตุ สำคัญอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านจึงนิยมปลูกไม้ผล เช่น มะพร้าว จำปา ตะขอส้มโอ ละมุด โดยมีพืชชายฝั่งประเภทต้นจาก ต้นโกงกางขึ้นเป็นช่วง ๆ มิติมนุษย์ : เป็นแหล่งชุมชนของชาวไทย-พุท และชาวไทย-จีนที่นิยมทำการค้าขาย การทอผ้า ปลูกไม้ผล และการทำกระชังเลี้ยงปลาชายฝั่ง และการหัตถกรรม มิติวัฒนธรรม : มีภูมิปัญญาการทำอิฐ กระเบื้องดินเผา ใช้มุงหลังคา และอิฐปูพื้น มีการค้าแบบอุตสาหกรรม นิยมเลี้ยงปลากะพงสองน้ำ และชนากกลางน้ำเพื่อเฝ้าปลา มีโพงพางจำนวนมาก พบการใช้บามขนาดใหญ่ วัดศูนย์รวมทางจิตใจชาวบ้านที่สำคัญ มีกฎไม้เจ้าอาวาส หลังเก่า ศาลเจ้าของชาวจีน บ้านเรือนไม้ยกใต้ถุนสูงหนึ่งเมตร-หนึ่งเมตรครึ่ง มีดินเผา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โรงเก็บของ (ชาวสวน)
---	---

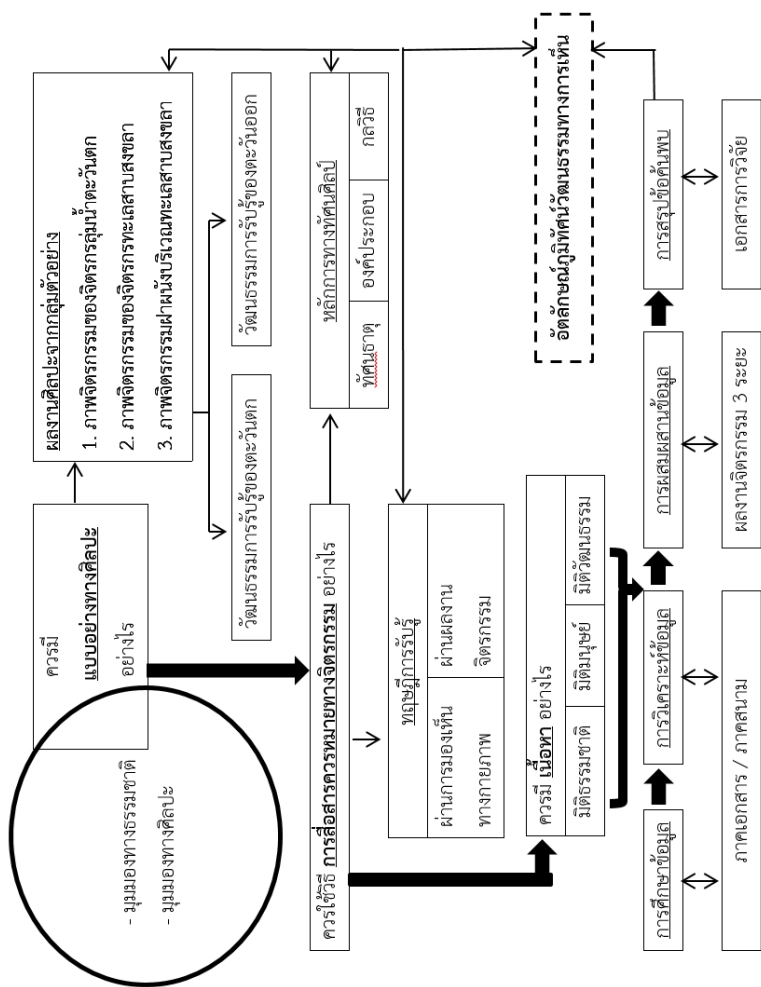
การวิเคราะห์เนื้อหาด้านมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดมิติทางการเห็นในรูปร่าง ความหมายทางศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏในนิเวศสิ่งแวดล้อมรอบลุ่มทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลาสามารถแสดงอัตลักษณ์ความแตกต่างของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นวิถีวัฒนธรรม 3 น้ำ อัตลักษณ์การประกอบอาชีพ ที่ผูกพันและพึ่งพิงธรรมชาติ การแต่งกายแสดงอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติ ศาสนา การดำรงชีวิตที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง ค้าขายปลาเป็นหลัก และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ทางปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่แปรปรวน สภาพอากาศที่พร้อมจะมีฝนตก มีแดด ตลอดเวลาในช่วงวัน แสดงถึงอิทธิพลของธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์และวัฒนธรรม มีการผสมผสานของเชื้อชาติ ศาสนา และแม้จะมีลักษณะพหุวัฒนธรรมเป็นพราหมณ์ พุทธ อิสลาม เชื้อเรื่องภูตผี แต่ผู้คนต่างมีจิตวิญญาณเดียวกัน

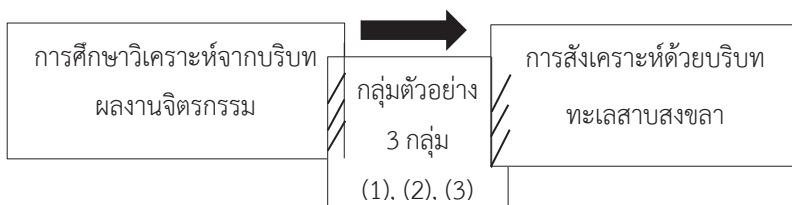
2. ศึกษาวิเคราะห์ ปัจจัยด้านมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม ที่ส่งผล ถึงการสร้างสรรคงานจิตรกรรม จากผลงานจิตรกรรมตะวันตก และตะวันออก

การวิเคราะห์เนื้อหาทางกายภาพและสังเคราะห์เป็นภาพสะท้อนใน ภาพลักษณ์จิตรกรรม จึงต้องอาศัยการศึกษามุมมองทางศิลปะ จากการวิเคราะห์ แบบอย่างทางศิลปะ และการสื่อสารความหมาย ในภาพจิตรกรรมกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบหลักวิชาการทางศิลปะ ที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในงานวิจัย สามารถแสดงได้ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการสร้างงาน

การศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ภาพจิตรกรรม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากมุมมองทางศิลปะ ในขอบข่าย งานจิตรกรรม จึงประกอบด้วย แบบอย่างทางศิลปะ การสื่อสารความหมายทาง จิตรกรรม และเนื้อหาในมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และมิติวัฒนธรรม

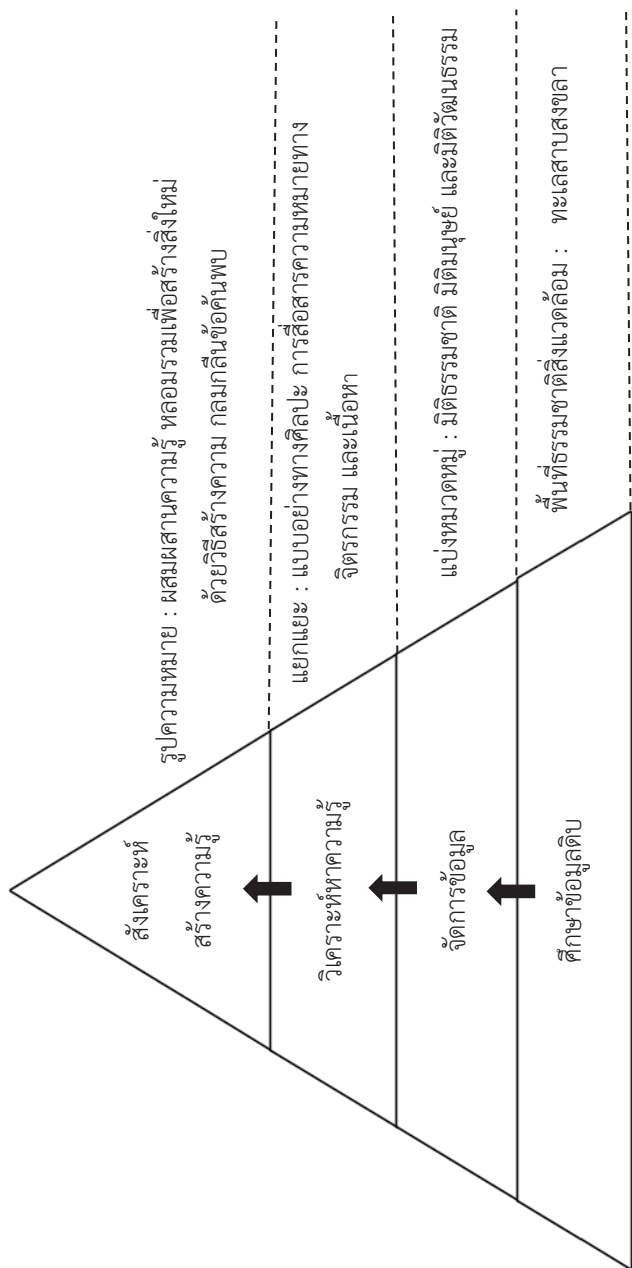

ภาพที่ 3 ข้อมูลที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นทะเลสาบสงขลา

การศึกษาพบว่า ด้านแบบอย่างทางศิลปะ ปรากฏแบบธรรมชาติ นิยม สัจนิยม จินตนิยม อุดมคติ และประเพณีนิยมพื้นถิ่นภาคใต้ ด้านการสื่อสารความหมายทางจิตรกรรม ภาพทางการเห็น แบบทัศนียวิทยา แสดงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติของช่วงเวลา โดยแสดงเนื้อหา รูปความหมายทางศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่

3. สังเคราะห์ข้อมูล ปรากฏการณ์ของทะเลสาบสงขลา มาสร้างสรรค์ผลงานภาพจิตรกรรมสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น

ในการสังเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการสร้างจินตภาพของโลกทางการเห็นทะเลสาบสงขลาขึ้นใหม่ โดยผู้วิจัยเป็นผู้รับรู้ ผสมผสาน ไขว่กันไปมาของข้อมูล และหลอมรวมเพื่อสร้างสิ่งใหม่ จากการลอกเลียนธรรมชาติ เล่าเรื่องทางการรับรู้ และปรากฏการณ์ทางการรับรู้สะท้อนความรู้สึกและการแสดงออกทางอารมณ์ [7] เพื่อสะท้อนรูปแบบภาพความคิดในบริบทใหม่

ภาพที่ 4 การสร้างความรู้ *ดัดแปลงจากระบบการวิเคราะห์สร้างความรู้ ของสุชาติ เกาทอง [15]

ตารางที่ 2 สรุป อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นเพื่อสร้างภาพพจน์ต้นแบบ

อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น		
ศึกษาและจัดการข้อมูลดิบ	วิเคราะห์หาความรู้	สังเคราะห์สร้างความรู้
<u>มิติธรรมชาติ</u>		
- บรรยากาศของสี ในช่วงเวลาที่ต่างกัน - ท้องฟ้า น้ำ และพื้นดินกว้างใหญ่ แสงแดด - ลาดส่อง ภูเขาที่เอิบอิ่ม - ลักษณะสัณฐานน้ำต้น ในทะเลสาบส่วน - ดอนบน น้ำลึกตอนกลาง และตอนล่าง - สายคลองที่เป็นแหล่งปลาชุม - วิวทิวทัศน์ที่เก๋กลืนเป็นภูมิจักร	- ปรากฏการณ์เวลา ก่อนเมฆที่ - พร้อมจะตกเป็นฝนได้ทุกเมื่อ - ความหมาย สี รูปร่าง รูปทรง - และบรรยากาศ - ภูมิทัศน์ แบบทัศนียวิทยา เพื่อ - แสดงภาพท้องฟ้า น้ำทะเลสาบ - และพื้นดินชายฝั่ง	- ปรากฏการณ์ทางการเห็น ที่มีการ - ผสมผสานกับปรากฏการณ์ทางความรู้สึก - ที่มีสี รูปร่าง รูปทรง และกลวิธีการระบาย - สร้างพื้นผิว แสดงความสมบูรณ์ ใน - ธรรมชาติ 3 น้ำ - การผสมผสานแบบอย่างตะวันตก และ - ตะวันออกแบบพื้นบ้านภาคใต้

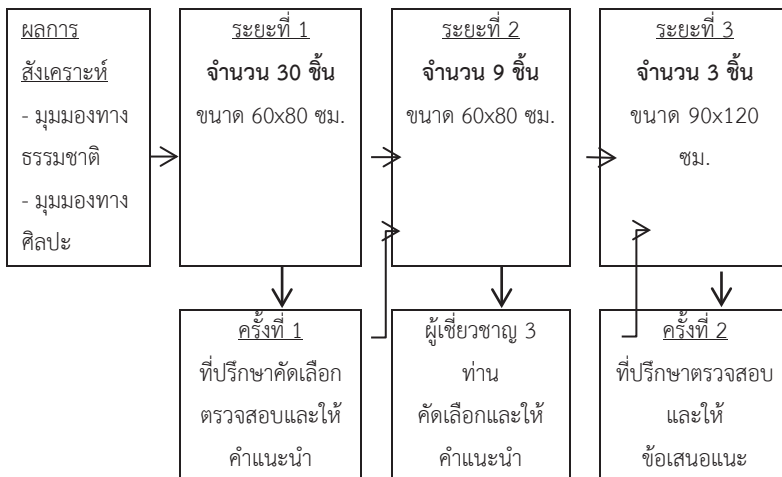
ตารางที่ 2 สรุป อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นเพื่อสร้างภาพพจน์แบบ (ต่อ)

อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็น		
ศึกษาและจัดการข้อมูลดิบ	วิเคราะห์หาความรู้	สังเคราะห์สร้างความรู้
<u>มิติมนุษย์</u>		
- ชาวไทย-พุทธ ไทย-มุสลิม ชาวไทย-จีน - ชุมชนชายฝั่ง และกิจกรรมกลางห้วยน้ำ	- ปรากฏการณ์วิถีชีวิตชาวบ้าน - พฤติกรรม บุคลิก ทำทาง ชชาติพันธุ์ - รสนิยม การแต่งกาย	- เอกภาพในสังคมพหุวัฒนธรรม - ความกลมกลืน ในแบบอย่างทางศิลปะ เพื่อสะท้อนจิตวิญญาณเดียวกัน
<u>มิติวัฒนธรรม</u>		
- วิถีวัฒนธรรม บ้านเรือนในแต่ละห้วยน้ำ - การเลี้ยงชีพ แบบพึ่งพิงธรรมชาติอย่างพอเพียง และการอยู่ร่วมกัน ในวัฒนธรรมทางศาสนาที่แตกต่างกัน อย่างสันติสุข - กลุ่มชาวบ้าน กับวิถีชีวิตในสังคมเลสาบ	- ความกลมกลืนทางวัฒนธรรม การผสมผสานรูปร่าง-รูปทรง - ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ วิถีชาวบ้าน ที่สัมพันธ์กับช่วงเวลา - ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ	- พหุวัฒนธรรม ภายใต้วัฒนธรรมชาติ ทะเลสาบสงขลา คุณค่า สุนทรียภาพ ความหมายตรง และความหมายแฝง - การผสมผสานรูป จิตรกรรมไทยพื้นบ้าน ภาควัฒนธรรมร่วมสมัย

ภาพสะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นที่ได้พบว่าเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความกลมกลืนกันในทุกด้าน เป็นภาพลักษณ์การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขท่ามกลางปรากฏการณ์สิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ในสังคมเดียวกัน คือ สังคมชาวทะเลสาบสงขลา ภาพปลายทางจิตรกรรม จึงเป็นการสร้างความกลมกลืนของข้อมูลที่ศึกษาในทุกด้าน

การสร้างสรรค์ และการตรวจสอบผลงาน

ผลการสังเคราะห์ และนำมาสร้างสรรค์ด้วยวิธีการสร้างภาพร่าง 3 ระยะ มีขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรม 3 ระยะ

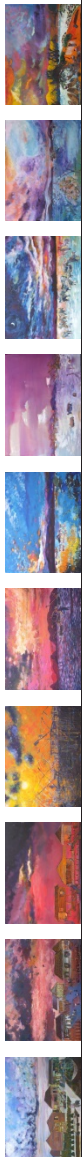
ระยะที่ 1 ภาพร่างต้นแบบ จำนวน 30 ชิ้น

การสร้างสรรค์ทดลอง สร้างรูปความหมาย โดยผสมผสาน หลอมรวมสร้างความกลมกลืนในภาพผลงาน ทำให้เห็นข้อค้นพบที่สำคัญ นำมาสร้างชุดผลงาน ระยะที่ 1 โดยสื่อวัสดุสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 60x80 เซนติเมตร แสดงปรากฏการณ์ทางการเห็น ในทางมิติธรรมชาติ มิติมนุษย์ และวัฒนธรรม ปรากฏเป็นภาพร่างต้นแบบ สรุปได้ว่า

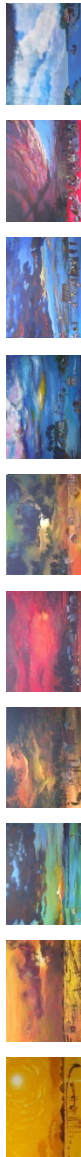
ตารางที่ 3 สรุปอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางศิลปะในมุมมองทางศิลปะ ในภาพร่างต้นแบบระยะที่ 1

				พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๕๐	
				พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕	
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๙๐	พ.ศ. ๒๕๙๑ - ๒๕๖๕			
๒๕๖๖ -					

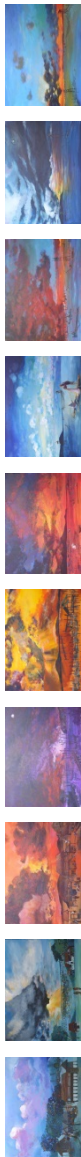
ภาพร่างต้นแบบทะเลสาบตอนบน

ภาพร่างต้นแบบทะเลสาบตอนกลาง

ภาพร่างต้นแบบทะเลสาบตอนล่าง

การคัดเลือกตรวจสอบ และให้คำแนะนำของทีปรีक्षाทั้ง 2 ท่าน คัดเลือกภาพต่างกัน แต่ต่างแสดงข้อแนะนำ ถึงข้อดีใน แต่ละส่วน ได้ดังตารางต่อไปนี้

ภาพร่างผลงานปลายทางระยะที่ 2 ซึ่งผ่านการคัดเลือก ตรวจสอบ และให้คำแนะนำโดยที่ปรึกษาแล้วนั้น ได้มีการผสมผสานสร้างความกลมกลืน โดยทดลองขยับ ปรับเปลี่ยน และการหลอมรวมรูปภาพร่างต้นแบบ จากภาพที่ได้รับการคัดเลือก และได้รับการตรวจสอบซ้ำโดยที่ปรึกษา จนเป็นภาพร่างผลงานปลายทางจำนวน 9 ชิ้น ดังนี้

ระยะที่ 2 ภาพร่างผลงานปลายทาง จำนวน 9 ชิ้น

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คัดเลือกให้คำแนะนำแนวทางการพัฒนาผลงานภาพสำเร็จระยะที่ 3

ภาพที่ 6 ชุดภาพร่างปลายทาง ทะเลสาบตอนบน

ภาพที่ 7 ชุดภาพร่างปลายทาง ทะเลสาบตอนกลาง

ภาพที่ 8 ชุดภาพร่างปลายทาง ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

การคัดเลือกและให้คำแนะนำโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านทัศนศิลป์
และเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นที่ยอมรับทางด้านจิตรกรรมเป็นอย่างดี 3 ท่าน
ประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์สรณรงค์ สิงห์เสนี ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรม
ทิวทัศน์ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณ
ทหารลาดกระบัง [16]

2. รองศาสตราจารย์สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรม
ทิวทัศน์ อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
[17]

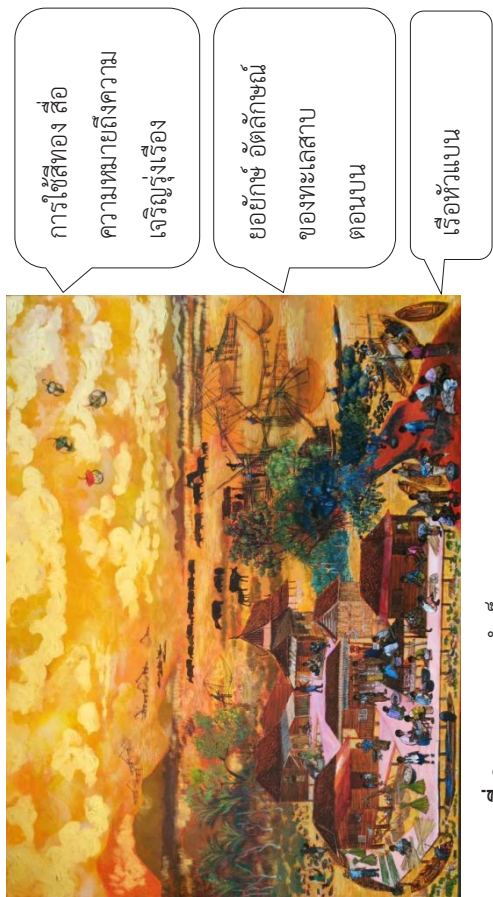
3. รองศาสตราจารย์นิคโคเล ระเบิดนอาหมัด ศิลปินดีเด่นจังหวัดยะลา
สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) พ.ศ.2544 ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรมทิวทัศน์ อาจารย์
ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา [18]

สรุปการคัดเลือกและให้คำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ คือ ภาพ
ผลงานควรแสดงความโดดเด่น 3 ประการคือ 1) ธรรมชาติจากความงามของ
สภาพท้องฟ้า และท้องทะเล 2) สภาพสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน วัด ประมง และ3) วิถีชีวิต
ชุมชน ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน แสดงการประสานกับสิ่งแวดล้อม ในหลากหลาย
มิติ ใช้ลักษณะเฉพาะตนสกัดตัดทอน มีเนื้อหารายละเอียดที่สื่อความหมายด้วย
รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ เช่น การจับปลาด้วยยอยักษ์ ตลอดจนสิ่งก่อสร้างบ้าน
ลักษณะเสาเรือนสูง เพื่อรับสภาพน้ำท่วม การใช้เรือเป็นพาหนะสัญจร และการ
แสดงอัตลักษณ์ของชุมชนไทยปักษ์ใต้ ชุมชนมุสลิม และชุมชนชาวจีน วิถีวัฒนธรรม
ในชุมชน แสดงลักษณะเด่นของแต่ละท้องถิ่น โดยใช้สีแสดงสัญลักษณ์ความรุ่งเรือง
และบรรยากาศช่วงเวลา มีการผสมมิติรูปทรง ลดลักษณะ Landscape กับเส้นขอบฟ้า
เน้นความสำคัญของวิถีชีวิต ผสานจินตนิยม (Romantic) กับคติประเพณีนิยม
(Conventionalism) พื้นถิ่นภาคใต้

ระยะที่ 3 ภาพผลงานสำเร็จ จำนวน 3 ชิ้น

ผลการคัดเลือกและให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ทำให้ได้
แนวทางอันสำคัญในการสรุปผลเป็นภาพผลงานสำเร็จ ระยะที่ 3 จำนวน 3 ชิ้น
ขนาด 90 x 120 เซนติเมตร ดังนี้

การศึกษาข้างต้นแสดงการสื่อสารความหมายด้วยสี บรรยากาศของ
ช่วงเวลา และรูปทรง กับความหมาย แสดงการประสานกลมกลืนของรูป แสดง
อิสระในการจัดองค์ประกอบ สะท้อนความงามของธรรมชาติในท้องฟ้า ท้องทะเล
และสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน วัด และการประมง วิถีชีวิตของชุมชนที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
แสดงการสกัดตัดทอน และการใช้รูปทรงสัญลักษณ์ และรายละเอียดของเครื่องมือ
ประมง เรือหัวแบน บ้านเสาเรือนสูง อัตลักษณ์ของชุมชนไทยปักษ์ใต้ ชุมชนมุสลิม
และชุมชนชาวจีน วิถีวัฒนธรรมในชุมชน

ภาพที่ 9 ภาพผลงานสำราญ ทะเลสาบสงขลาตอนบน

ความหมาย สี
บรรยากาศ กับคติ
ความเชื่อชาวบ้าน
จิตวิญญาณสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์

ทัศนียภาพ
กลมกลืนกับ
บรรยากาศ

สื่อความหมายด้วย
รูปทรงสัญลักษณ์ทาง
ศาสนา สะท้อนความ
เจริญ มีศีล มีธรรม
และภูมิปัญญาทาง
ศิลปวัฒนธรรม

อัตลักษณ์ชุมชนไทย
ปักชื้อได้
ไทย-พุทธ และ
ไทยมุสลิม

ภาพที่ 10 ภาพผลงานสำเร็จ ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง

ศาลเจ้าแบบจีน

ภูมิปัญญาชาวจีน ทำสวน
ปลูกผัก ทอผ้า เครื่องปั้น
ดินเผาที่ยังปรากฏใน
กระเบื้องมุงหลังคา
อิฐปูทางเดิน

วัดไทยกับวิถีวัฒนธรรม
ชาวพุทธกับการเข้าวัด
ทำบุญ

ภาพที่ 11 ภาพผลงานล้ำเร่ง ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

ภาพผลงานเป็นการหลอมรวม ผสมผสานรูปความหมายของทะเลสาบสงขลา ลักษณะของวัฒนธรรม 3 น้ำ ประกอบด้วยตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง ที่มีจิตวิญญาณแห่งลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาาร่วมกัน ด้วยภาพบรรยากาศร่วมเพื่อแสดงถึงความกลมกลืน และเอกภาพในลักษณะร่วมความเป็นทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้ ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการศึกษาครั้งต่อไป

สรุปและการอภิปรายผล

การศึกษาแบบผสมระเบียบวิธี แบบปรากฏการณ์วิทยา และการวิจัยแบบสร้างสรรค์ ได้องค์ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. มุมมองทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม: เป็นอิทธิพลจากปรากฏการณ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลถึงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย

มิติธรรมชาติ มีลักษณะตามปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแบบ 3 ลุ่มน้ำที่มีความแตกต่างกันทางธรรมชาติภูมิทัศน์ สันฐานพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสามารถแสดงอัตลักษณ์วัฒนธรรมทางการเห็นที่แตกต่างกันในทะเลสาบสงขลา ส่วนตอนบน ตอนกลาง และตอนล่างได้

มิติมนุษย์ มีลักษณะแบบพราหมณ์ พุทธ และมุสลิม มีเชื้อชาติไทย-พุทธ ไทย-มุสลิม และชาวไทย-จีน โดยมีลักษณะร่วมทางอัตลักษณ์ชาวปักษ์ใต้ แบบคนทะเลสาบสงขลาอย่างเป็นเอกภาพในสังคมพหุวัฒนธรรม

มิติวัฒนธรรม มีการประกอบอาชีพประมง สัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีนิเวศสิ่งแวดล้อมร่วมกัน เป็นวัฒนธรรม 3 น้ำ มีการสร้างบ้านไม้ แบบเรือนเสาสูง เพื่อรับสภาพน้ำขึ้น-ลง มีดินเสา แสดงวัฒนธรรมหามเริน หากต้องการย้ายบ้านไปตั้งยังแหล่งใหม่ สิ่งก่อสร้างทางศาสนาแสดงสัญลักษณ์วิถีพราหมณ์ พุทธ มุสลิม ความรุ่งเรืองทางศาสนา ลักษณะพหุวัฒนธรรม โดยมีจิตวิญญาณผู้คนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นอัตลักษณ์ร่วม

2. มุมมองทางศิลปะ ในขอบข่ายงานจิตรกรรม: เป็นการสร้างความกลมกลืนของแบบอย่างทางศิลปะ วิธีการสื่อสารความหมาย และข้อมูลเนื้อหา จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาใน 5 แบบอย่าง คือ 1. ธรรมเนียม 2. สัญนิยม 3. จินตนิยม 4. อุคตคติ และ 5. ประเพณีนิยมพื้นถิ่นภาคใต้ อันเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ทดลองชุดภาพผลงาน การแสดงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ ท้องฟ้าบรรยากาศ สภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ แสดงภูมิทัศน์ ท้องน้ำ พื้นดิน แสดงความเป็นจริงของธรรมชาติและชีวิตผู้คน จากปรากฏการณ์ทางการเห็นที่มีการผสมผสานกับปรากฏการณ์ทางอารมณ์ และความรู้สึก ด้วยการใช้หลักการทางศิลปะ การใช้รูปร่าง สี พื้นผิว สร้างบรรยากาศผลกระทบจากการรับรู้ ด้วยผัสสะ รูปลักษณะที่ปรากฏ ในความหมายตรง และความหมายแฝง เช่น สีทองสะท้อนความเป็นแผ่นดินทอง นอกเหนือไปจากสีในบรรยากาศของห้วงเวลา เป็นการสร้างคุณค่า ความหมาย ความกลมกลืน สุนทรียภาพศิลปวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ความรู้และข้อค้นพบทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา เปรียบได้กับปรัชญา หรือศาสนาที่ภาพจิตรกรรมเป็นเสมือนคำสอน การใช้ภาพธรรมชาติเป็นสื่อในการหล่อหลอม สั่งสอน อบรม ให้ผู้คนเคารพต่อธรรมชาติ ประพฤติปฏิบัติ อยู่ในครรลอง อยู่ในศีลในธรรม และแสดงให้เห็นถึงความดี ความงาม ความสัจจริงในชีวิต เป็นเสมือนสิ่งนำทาง หรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ที่แทรกซึมเข้าไปในจิตใจมนุษย์ จนเกิดความซาบซึ้ง คล้อยตาม และอ่อนโยน การสร้างองค์ความรู้ด้วยการปฏิบัติสร้างสรรค์เช่นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของงานศิลปะ นอกเหนือไปจากข้อความ ที่เป็นตัวอักษรทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจการศึกษาศิลปวิจัยสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะประเภทจิตรกรรม ภูมิทัศน์วัฒนธรรม รวมทั้งอาจพัฒนาไปสร้างสรรค์ในขอบข่ายทางศิลปะอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการศิลปะต่อไป

ในการศึกษาวิจัยมีการลงพื้นที่ภาคสนามระยะเวลา 1 ปี เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ธรรมชาติ วิถีชีวิตชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในห้วงน้ำ แต่ละชุมชน แต่ละหมู่บ้าน จากศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูล และสร้างสรรค์ตามกระบวนการวิจัย โดยแสดงความเป็นตัวแทนของข้อมูลในช่วงเวลาที่ศึกษาเท่านั้น ซึ่งหากมีการใช้ช่วงเวลาในการศึกษา ในยุคสมัยที่แตกต่าง อาจได้ข้อมูลภูมิทัศน์ศิลปวัฒนธรรม ที่มีความน่าสนใจต่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Amortus, K. (Translator and Composer). (1987). *The meaning of art*. Bangkok: Department of Education.
- [2] Sid Boonin. (2012). Environmental philosophy. *Journal of the Royal Academy*, 37(3), 172-197.
- [3] Supapitayakrun, S. (1989). Study and research in phenomenology. *Journal of Research Methodology*, 4(1), 9-20.
- [4] SoomKkhea Tundmano (Translator and Composer). (2003). *The study of visual culture*. Retrieved on 3 March 2017, from <http://v1.midnightuniv.org/midarticle/newpage18.html>.
- [5] Soonbhongsri, K. (2015). *The note of suggestion from project dissertation Story of natural phenomenon from Songkhla Lake: A reflective characteristic of visual culture*. Jiamchan Chankhonghom.
- [6] Dictionary of Royal Academy. (2011). *His Majesty King Bhumibol Adulyadej's Royal Birthday Anniversary 7 rounds on 5 December 2011*. Bangkok: Royal Academy 2013 Sriwatthana inter print.

- [7] Sutti, S. (2001). *Teaching guide- aesthetics of life- The Faculty of Fine Art, Rajabhat Suan Dusit Institute project, Suphan Buri campus*. Bangkok: Publisher SEMA fair.
- [8] Unocal Thailand. (2009). *Songkhla lagoon of life and culture*. Bangkok: Unocal Thailand Company.
- [9] Srisajjang, S. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Address: No.121/2 Baan Mae Toei, Moo 1, Thakham District, Hat Yai County, Songkhla Province. 13 March 2016.
- [10] Siriruk, P. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Address: No. 7/ 4 Moo. 7, Jatingphra District, Sathing Phra County, Songkhla Province. 27 February 2016.
- [11] Noipan, J. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), At community knowledge, Thaksin University No 170, Moo 6, Phanatung District, KhunKhanun County, Phatthalung Province. 24 February 2016.
- [12] Hutanggurn, P. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Address: No. 183/6 Phosadet District, Meuang County, Nakhon Si Thammarat Province, 23 February 2016.
- [13] Chaiyotha, N. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), at Baan Thai Fine Art, No 300, Nipat SongKhor 3 Road, Hat Yai County, Songkhla Province. 9 March 2016.
- [14] Chansuk, G. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Address: No. 48/88 Soi Bangkrouk- Shainoei 23, Bangsritong District, Bangkrouk County, Nonthaburi Province, 23 January 2016.

- [15] Thaonthong, S. (2016). *Research arts: Create a creative art course*. Bangkok: Charan Sanitwong Printing.
- [16] Singhaseni, S. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Banditpatanasilpa Institute Wongnar, No. 2 Rachini, Phrabarum Maharatchawong District, Pranakhorn County, Bangkok Province. 19 June 2016.
- [17] Thimwattanabunthong, S. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Srinakharinwirot University, No. 114 Soi. Sukhumvit 23, Watthana County, Bangkok Province. 9 June 2016.
- [18] Radenarmut, N. (Interviewee), Jiamchan Chankhonghom (Interviewer), Art and Culture Center, Prince of Songkla University, No. 15 Karnjanavanit Soi 7 Road, Kho Hong District, Hat Yai County, Songkhla Province. 23 June 2016.